

Słowo wstępne

Niniejszy zeszyt *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* zawiera serię artykułów dotyczących starych, zamierających i martwych drzew oraz ich roli w ochronie różnorodności biologicznej lasów gospodarczych. Dlaczego zainteresowały nas lasy gospodarcze, które zdają się mieć niewiele wspólnego z ochroną przyrody, a ich głównym zadaniem jest produkcja drewna? Jeszcze do niedawna takie pytanie byłoby całkowicie uzasadnione. Środowiska związane z ochroną przyrody uważały, że jedyną możliwością ochrony leśnych biocenoz jest ich uwolnienie od gospodarki leśnej poprzez utworzenie parku narodowego albo rezerwatu przyrody.

W ostatnich latach w gronach naukowych i w organizacjach społecznych działających na rzecz ochrony przyrody coraz powszechniejsze staje się jednak przekonanie, że same parki narodowe i rezerwaty przyrody nie zapewnią sukcesu w zachowaniu bogactwa przyrodniczego lasów. Również w Polsce pojawiają się coraz liczniejsze głosy, że nie da się tego bogactwa ochronić bez współpracy z administracją Lasów Państwowych, która zarządza większością terenów leśnych w naszym kraju, oraz z właścicielami pozostałej części lasów. Prawdziwym poligonem, na którym wypracowywane są nowe metody użytkowania lasów, uwzględniające potrzeby ochrony przyrody, są dzisiaj obszary Natura 2000. Są one wielką szansą, ale dla osiągnięcia sukcesu konieczne jest połączenie sił wszystkich zainteresowanych środowisk: właścicieli i gospodarzy lasów, biologów i reprezentantów nauk leśnych, organizacji ekologicznych, pracowników administracji ochrony przyrody, a także dyrekcji parków narodowych i parków krajobrazowych.

Zeszyt, który oddajemy w Państwa ręce zawiera artykuły przeglądowe, przedstawiające oryginalne wyniki badań i podsumowujące wieloletnie obserwacje o charakterze monitoringu. Ich autorami są osoby związane zawodowo z gospodarką leśną, członkowie organizacji działających na rzecz ochrony przyrody oraz naukowcy reprezentujący nauki leśne i nauki biologiczne. Przedstawiciele wymienionych grup często inaczej postrzegają łączenie gospodarki leśnej z ochroną przyrody, gdzie indziej sytuują najważniejsze problemy i proponują różne rozwiązania służące godzeniu trudnych do pogodzenia interesów. Tę różnorodność poglądów można zauważyć w zbiorze kilkunastu artykułów.

Zbiór artykułów poświęconych łączeniu gospodarki leśnej z ochroną przyrody publikujemy w czasopiśmie adresowanym przede wszystkim do geobotaników, chociaż w poszczególnych opracowaniach zamieszczonych w tym zeszycie niewiele jest geobotaniki. Jesteśmy przekonani, że przedstawiciele tej specjalności naukowej nie powinno zabraknąć w gronie zainteresowanych zbliżeniem gospodarki leśnej i ochrony przyrody. Geobotanicy bowiem od lat należą do najbardziej aktywnych środowisk łączących badania naukowe z zaangażowaniem w ochronę przyrody. Świadczy o tym nazwa największej sekcji Polskiego Towarzystwa Botanicznego – Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej. W ciągu ostatnich

stu lat geobotanicy odnotowali wiele sukcesów na polu ochrony i spora część spośród istniejących dziś leśnych rezerwatów powstała dzięki ich staraniom. Mieli także znaczący udział w tworzeniu polskich parków narodowych, w których lasy zajmują największe powierzchnie. Dobrze byłoby, aby geobotanicy wsparli swoją wiedzą i swoim wielkim zaangażowaniem wszelkie wysiłki zmierzające do pogodzenia działalności gospodarczej w lasach z ich ochroną.

Wydanie niniejszego zeszytu *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* zostało sfinansowane ze środków Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w ramach zlecenia badawczego pt. *Kształtowanie się zasobów martwego drewna w siedliskach przyrodniczych w warunkach prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej* (Nr OR.271.3.9.215).

Jan HOLEKSA i Magdalena ŻYWIEC
Redaktorzy niniejszego zeszytu

*J. Holeksa, Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska, Wydział Biologii,
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 6,
61-614 Poznań, Polska; e-mail: janhol@amu.edu.pl*

*M. Żywiec, Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk,
ul. Lubicz 46, 31-512, Kraków, Polska; e-mail: m.zywiec@botany.pl*